



DET KONGELEGE  
SOCIAL- OG HELSEDEPARTEMENT

Statens helsetilsyn  
Postboks 8128 Dep.  
0032 OSLO

Deres ref  
96/4445 4 NSU/km

Vår ref  
98/05322 HA2 RH/mos

Dato  
30 .03.2001

**OPPLYSNINGSPLIKT FOR HELSEPERSONELL ETTER PÅLEGG FRA  
BARNEVERNET M.FL.**

Det vises til brev av 19. juni 1998 med senere purringer av 25. januar 1999, 19. mars 1999 og sist 7. juli 1999 fra Statens helsetilsyn til Sosial- og helsedepartementet.

Vi beklager på det sterkeste at denne saken har blitt liggende så lenge i departementet.

I brevet av 19. juni 1998 reiser Helsetilsynet spørsmål ved om helsepersonell, etter pålegg fra barnevernet, har plikt til å gi opplysninger som barnevernet har bedt om. Henvendelsen fra Helsetilsynet kom på bakgrunn av henvendelse fra fylkeslegen i Troms. Brevet fra fylkeslegen i Troms ble også sendt til Barne- og familiedepartementet som har uttalt seg.

Etter at departementet mottok brevet fra Helsetilsynet, har det blitt vedtatt ny helsepersonel-lov, lov 2. juli 1999 nr. 64. Loven trådte i kraft 1. januar i år. Spørsmålet om opplysningsplikt for helsepersonell ble drøftet i høringsnotatet, i Odelstingsproposisjonen og i Innstillingen fra sosialkomiteen. Det er disse dokumentene og forarbeidene til barnevernloven (Ot.prp. nr. 44 (1991-92) og Innst. O. nr. 80 (1991-92)) som danner grunnlaget for den fortolkningen vi mener skal legges til grunn ved utøvelsen av helsepersonelloven § 33 om opplysningsplikt til barneverntjenesten. Rettstilstanden før helsepersonelloven trådte i kraft, finner vi ikke grunn til å gå inn på noen fortolkning av.

Da proposisjonen til ny lov om barneverntjenester ble lagt frem i 1991, var ett av de

Postadresse  
Postboks 8011 Dep  
0030 Oslo

Kontoradresse  
Einar Gerhardsens  
plass 3

Telefon  
22 24 90 90\* / 22 24 87 03  
Org. nr.  
972 417 912

Helseavdelingen  
Telefaks  
22 24 95 78

Saksbehandler  
Ragna Hirsch  
22 24 86 74

endrings-forslagene som ble fremmet at personer med yrkesmessig taushetsplikt skulle ha opplysnings-plikt til barnevernet. Bakgrunnen for lovforslaget var NOU 1985:18 Lov om sosiale tjenester m.v. Barneverntjenesten var opprinnelig tenkt inn i en større lov om sosiale tjenester som det ble fremmet forslag om i Ot.prp. nr. 60 (1988-89). Dette ble imidlertid skrinlagt på grunn av et regjeringsskifte, og Barne- og familie-departementet fremmet nytt forslag til egen lov om barneverntjenester i nevnte Ot.prp. nr. 44 (1991-92).

I sistnevnte proposisjon ble det foreslått en regel om opplysningsplikt for visse yrkesgrupper med yrkesmessig taushetsplikt. Det ble også foreslått en opplysningsplikt til de organer (kommunale, fylkeskommunale og statlige, herunder fylkesnemnda) som i det aktuelle tidsrommet arbeider med den enkelte sak og derfor ber om (pålegger å gi) opplysninger. Barne- og familiedepartementets forslag om opplysningsplikt for disse yrkesgruppene, både etter eget tiltak og etter pålegg, var begrenset til å gjelde de alvorlige tilfellene etter barneverntjenesteloven, jf. §§ 4-10, 4-11, 4-12 og 4-24.

En samlet stortingskomite ga i sin innstilling uttrykk for at de så bestemmelsen om å gi opplysninger etter pålegg fra barnevernet, eller andre organer som arbeider med saken, som "relativt lite problematisk". Med hensyn til å gi opplysninger av eget tiltak for de samme yrkesgruppene, mente flertallet at hensynet til barnet var det som måtte veie tyngst. Mindretallet mente imidlertid det kunne være betenkelig å pålegge en plikt til å gi opplysninger av eget tiltak for yrkesutøvere som i utgangspunktet har yrkesmessig taushetsplikt.

På bakgrunn av komiteens anbefalinger, vedtok Stortinget en opplysningsplikt for helsepersonell både etter eget tiltak og etter pålegg fra de aktuelle organer. Innholdsmessig likelydende bestemmelser ble vedtatt i de aktuelle profesjonslovene (blant annet i legeloven, sykepleierloven og kommunehelsetjenesteloven).

Da forslag til ny helsepersonellov ble sendt på høring sommeren 1997, ble en opplysnings-plikt for helsepersonell som har ansvar for undersøkelse, diagnostisering og behandling foreslått. Det ble med andre ord ikke foreslått en generell opplysningsplikt for alt helsepersonell etter helsepersonelloven. I hovedsak ville en slik bestemmelse omfatte dem som allerede hadde en slik plikt etter gjeldende regelverk. Etter høringsrunden foreslo departementet i hovedtrekk å videreføre forslaget fra høringsnotatet. Det ble imidlertid foreslått at opplysningsplikten skulle omfatte alle som yter helsehjelp. I helseinstitusjoner ble det foreslått at opplysningsplikten skulle knyttes til en bestemt person. Dette innebærer likevel at det enkelte helsepersonell har en personlig opplysningsplikt.

Sosialkomiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet gikk imot forslaget om opplysningsplikt overfor barneverntjenesten. Utover dette hadde komiteen ingen merknader til forslaget, og bestemmelsen ble vedtatt med den ordlyden som forelå i proposisjonen.

Sosial- og helsedepartementet finner på bakgrunn av forarbeidene til lov om barneverntjenester og lov om helsepersonell, at opplysningsplikten for helsepersonell etter helsepersonelloven § 33 er både en selvstendig plikt og en plikt etter pålegg fra organer som er ansvarlige for gjennomføringen av lov om barneverntjenester. I de tilfellene hvor helsepersonell blir pålagt å gi opplysninger, er det ikke helsepersonell som skal vurdere om vilkårene for å be om opplysninger foreligger. I disse tilfellene må helsepersonell stole på at det organet som har bedt om opplysninger har kompetanse til å vurdere om det er grunnlag for å be om slike opplysninger som det kan forventes at helsepersonellet besitter. Departementet antar at slike organer ikke vil pålegge helsepersonell, som i utgangspunktet har en lovbestemt taushetsplikt, å gi opplysninger uten at det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt eller et barn har vist vedvarende og alvorlige atferdsvansker, jf. tidligere nevnte bestemmelser i barneverntjeneste-loven. Helsepersonell må på sin side vurdere hvilke opplysninger som ut ifra pålegget er relevante og nødvendige å gi ut, og må også kunne be om mer spesifisert bakgrunn/forklaring fra påleggsorganet for å kunne vurdere hvilke opplysninger som skal gis.

Dersom helsepersonell mot formodning skulle være imot å gi opplysninger til det organet som ber om det, kan pålegget om å gi opplysninger klages inn for fylkesmannen som rette klageinstans, jf. fvl. § 14.

Med hilsen

  
Elisabeth Salvesen e.f.  
underdirektør

  
Ragna Hirsch  
rådgiver

Kopi: Barne- og familiedepartementet

Fylkesmannen i Troms

Fylkeslegen i Troms

Tromsø kommune v/kommuneadvokaten